

Diarienummer: KS.2016.21
Datum: 2016-03-15/2016-03-11
Ekonomichef Helene Ramert
E-post: helene.ramert@ale.se

Kommunstyrelsen

Äskande om utökat investeringsanslag 2016 för att minska befintlig underhållsskuld på kommunens gatubelysningsanläggning inom kommunens tätorter.

Sektor samhällsbyggnad har tidigare fått indikationer på att skicket på delar av belysningsanläggningen inom kommunens tätorter är i dåligt skick och att kommunen står inför ett upprustningsbehov. Livslängden på en belysningsstolpe är ca 30 år och eftersom en stor del av belysningsanläggningen uppfördes på 70-talet leder det till att många stolpars livslängd är på väg att gå ut. För att fastställa skicket på belysningsanläggningen har under 2015 en inventering och besiktning genomförts.

Sammanhållsbyggnadsnämnden har ett investeringsanslag på 2 Mkr för belysningsarbeten 2016 och har nu framfört önskemål om att få ett utökat investeringsanslag för 2016 med 6 Mkr till totalt 8 Mkr. Med anledning av kommunens beslutade stora investeringsvolymerna under de kommande åren anser förvaltningen att det är olämpligt att ytterligare öka investeringsvolymerna 2016. I samråd med sektor samhällsbyggnad föreslår sektor kommunstyrelsen att kommunfullmäktige för 2016 istället ger samhällsbyggnadsnämnden rätt att omfördela, maximalt 3 Mkr från tilldelat investeringsanslag till belysningsarbeten. Samhällsbyggnadsnämndens resterande behov för reinvesering av gatubelysningsanläggningar inom kommunens tätorter, föreslås beaktas i förslag till investeringsplan 2017-2020, som kommer att behandlas av kommunfullmäktige 2016-06-20.

Förvaltningens beslutsförslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ge samhällsbyggnadsnämnden rätt att omfördela, maximalt 3 Mkr från tilldelat investeringsanslag till åtgärder för gatubelysning inom kommunens tätorter.

Kommunstyrelsen uppdrar till förvaltningen att i förslag till investeringsplan 2017-2020 inarbeta samhällsbyggnadsnämndens behov av investeringsmedel de kommande åren.

Björn Järbur
Kommunchef

Helene Ramert
Ekonomichef

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2016-03-15.
- Protokoll från Samhällsbyggnadsnämnden 2016-01-21 § 3
- Underhållsplan för gatubelysning inom tätort 2016-2020

Ärendet expedieras efter beslut till:

För vidare hantering

Samhällsbyggnadsnämnden

Ekonomichef

Budgetchef

Bakgrund

I Ale kommun finns ca 6 400 stycken gatubelysningspunkter som sköts av Ale kommun. Knappt 100 av dessa finns i Hålanda och Livedred som formellt ägs av Vattenfall där Ale kommun betalar drift- och underhållskostnader samt förnyelse och reparation. I dagens läge är den årliga kostnaden för drift, underhåll och förnyelse av belysningspunkter i Ale kommun ca 3,5 miljoner kronor, varav 2 miljoner kronor svarar för energiförbrukningen.

Denna tjänsteskrivelse är avgränsad till att endast beröra gatubelysningen i kommunens tätorter. Utöver underhållsplan för utbyte av gatubelysning i tätort planeras även utbyte av kommunens trästolpar på landsbygden. Denna kommer hanteras separat i en annan redan påbörjad utredning. Av de trästolpar som finns kvar på landsbygden är det endast ett fåtal som har ett akut reinvesteringsbehov. Ale elförening har redovisat 11 rötskadade stolpar som är i behov av akuta åtgärder. Målet är ändå att trästolparna successivt ska bytas ut eller tas bort.

Sektor samhällsbyggnad har tidigare fått indikationer på att skicket på delar av belysningsanläggningen inom kommunens tätorter är i dåligt skick och att kommunen står inför ett upprustningsbehov. Livslängden på en belysningsstolpe är ca 30 år och eftersom en stor del av belysningsanläggningen uppfördes på 70-talet leder det till att många stolpars livslängd är på väg att gå ut.

För att fastställa skicket på belysningsanläggningen har under 2015 en inventering och besiktning genomförts. Vid besiktningen har alla belysningspunkter inom kommunens tätorter besiktigats okulärt och dokumenterats. Utefter skick på stolpen har belysningspunkterna klassificerats på en skala mellan 1 och 6, där 1 innebär ett akut upprustningsbehov och där en 6 belysningspunkt i nyskick. Inventeringen och besiktningen har senare legat till grund för en underhållsplan.

Syftet med underhållsplanen är att redovisa befintligt skick på anläggningen samt att skapa en planering för reinvesteringen de kommande 5 åren. Utöver det redovisar planen hur underhållsskulden på anläggningen påverkas beroende på upprustningstakten. Målet med underhållsplanen är att skapa förutsättningar för att bibehålla en god standard på kommunens belysningsanläggning. God standard på belysningsanläggningen bidrar till en socialt hållbar utveckling genom förutsättningar för en trafiksäker och trygg utomhusmiljö. Detta samtidigt som utbyte till energisnåla armaturer leder till ett ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling.

Ekonomisk bedömning/konsekvens

Framtagandet av underlag för en ramavtalsupphandling av leverans och montering av gatubelysning pågår. Ramavtalet kommer att underlätta framtida inköp av gatubelysning i kommunen då beställning kan ske genom avrop till ramavtalsleverantören i stället för upphandling av varje enskilt projekt. Detta kommer leda till att sektorn kommer kunna byta ut relativt stora mängder belysningspunkter varje år om ekonomin stödjer det.

Samhällsbyggnadsnämnden har nu framfört att för att undvika en ökande underhållsskuld behövs reinvesteringsmedlen justeras. Vid en fördubbling av investeringsmedlen kommer fortfarande antalet röda belysningspunkter att öka. För att hålla dagens underhållsskuld konstant krävs en investering på ca 8 Mkr/år. Vid den investeringstakten kommer vi fortsatt ha ca 350 röda belysningspunkter som riskerar att rasa ner av sig själva. För att arbeta bort dagens underhållsskuld och ta bort alla röda belysningspunkter krävs en investering på ca 10 Mkr/år de kommande 5 åren

vilken inte anses som skäligt i samband med detta äskandet utan får hanteras i kommande budgetarbete för 2017-2020. Med en reinvesteringskostnad på ca 10 Mkr per år 2017-2020 bedöms läget efter år 2020 vara sådant att kostnaden kan återgå till dagens nivå på 2 Mkr per år.

Den del av anläggningen som genom handlingsplanen föreslås åtgärdas inom en 5-års period är i så dåligt skick att belysningspunkterna riskeras att falla ner av sig själva. Detta skapar en säkerhetsrisk som medför att om inte reinvesteringsmedel ges för utbyte av anläggningen kommer denna behöva raseras. En rasering av anläggningen medför i sig kostnader och skapar en försämring i trygghet och trafiksäkerhet. Kostnaden för rasering av en belysningspunkt är mellan 2000-3000 kr per belysningspunkt.

I samband med reinvesteringen föreslår samhällsbyggnadsnämnden att uttjänta belysningspunkter ersätts med energieffektiva belysningsarmaturer med LED teknik. Dessa armaturer har både en lägre energiförbrukning och en ljuskälla som inte behöver bytas ut i samma frekvens som en traditionell belysningsarmatur med ljuskälla med högtrycksnatrium som är vanlig i kommunen idag. Genom byte till LED armaturer halveras energiförbrukningen och driftskostnaden beräknas minska med en tredjedel, eftersom rondering och utbyte av ljuskälla inte behöver utföras lika frekvent. Vid beräkning av en investeringskalkyl med kommunens nuvarande internränta som referensränta och en avskrivningsstid på 30 år, som belysningspunktens tekniska livslängd är, visar det sig att besparingen i löpande kostnader kompenserar hela investeringen på 20 000 kr per belysningspunkt. Därmed kan investeringen på lång sikt löna sig ur ett ekonomiskt perspektiv. Priset på LED-armaturer för gatubelysning har under de senaste åren sjunkit så prisskillnaden är numera marginell till traditionell belysning.

Under de senaste åren har en diskussion pågått gällande konceptet "färdigt ljus" som innebär att sälja kommunens belysningsanläggning till en extern aktör för att i stället hyra anläggningen. Under 2016 kommer en arbete påbörjas för att utreda förutsättningarna för en sådan lösning framöver. Eftersom anläggningens skick vid försäljning påverkar kostnaderna i eventuellt hyreskontrakt kommer föreslagna reinvesteringar inte ligga i konflikt med det arbetet. Med andra ord kommer reinvesteringskostnaden falla på kommunen oavsett detta konceptet.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslog vid sitt möte 2016-01-21, §3, kommunfullmäktige att bevilja ett utökat investeringsanslag för 2016 på 6 Mkr till 8 Mkr för att inte öka underhållsskulden på kommunens gatubelysnings-anläggning.

Barnperspektivet

Fortsatt god belysning är av extra stor vikt för barn, för att de skall känna sig trygga och på ett trafiksäkert sätt kan ta sig till t.ex. skolbusshållplatsen.

Miljöperspektivet

Ur miljösynpunkt är utbyte av uttjänta belysningspunkter och byte till energieffektiva belysningsarmaturer helt i linje med kommunens miljö- och energiplan att minska energiförbrukningen, vilket är bra ur miljöhänseende. Utbyte av 100 belysningspunkter från högtrycksnatrium till LED ger en energibesparing på 20 000 kwh/år vilket motsvarar energiförbrukningen hos en standardvilla på ett år.

Funktionshinderperspektivet

God belysning är extra viktigt för personer med nedsatt syn.

Övriga i kommunen förekommande styrdokument som påverkar ärendet

Det finns ingen lag som tvingar kommunen att sätta upp vägbelysning.

Förvaltningens bedömning och motivering

De kommande årens investeringsbehov är omfattande. I verksamhetsplanen ligger en samlad investeringsvolym på 1 108,4 Mkr för åren 2016-2019. Denna stora investeringsvolym innebär att det över perioden inte är möjligt att hålla kommunfullmäktiges ekonomiska mål:

1. att självfinansieringsgraden ska vara minst 50%.
2. att soliditeten exklusive ansvarsförbindelsen ska vara minst 40 %.

Upplåningen måste därför öka kraftigt. Det är också sannolikt att kommunen utöver ovannämnda investeringsvolym också kommer att tidvis binda större kapital i exploateringar och markförvärv. Upplåningen i sig är, fränsett eventuella lånerestriktioner, inte det stora problemet i det korta perspektivet, eftersom kostnaden för lånen inte är så stora då räntenivåerna nu är extremt låga. Däremot kommer avskrivningskostnaderna för investeringarna kräva ett allt större utrymme i den ordinarie driftbudgeten och därmed tränga undan utrymmet för andra verksamhetskostnader.

Sammanhållsbyggnadsnämnden har ett investeringsanslag på 2 Mkr för belysningsarbeten 2016 och har nu framfört önskemål om att få ett utökat investeringsanslag för 2016 med 6 Mkr till totalt 8 Mkr. Med anledning av ovanstående beskrivning av de stora investeringsvolymerna under de kommande åren anser förvaltningen att det är olämpligt att ytterligare öka investeringsvolymen 2016. I samråd med sektor samhällsbyggnad föreslår sektor kommunstyrelsen att kommunfullmäktige ger samhällsbyggnadsnämnden rätt att omfördela, maximalt 3 Mkr från tilldelat investeringsanslag till belysningsarbeten 2016. Resterande behov föreslås beaktas i förslag till investeringsplan 2017-2020 som kommer att behandlas av kommunfullmäktige 2016-06-20.

Detta förfaringsätt innebär att samhällsbyggnadsnämnden med full kraft kan starta underhållsätgarderna och inom en rimlig tidsperiod även se kommunens prioriteringar av investeringar fram till 2020.